

Kad rezultātu nav, jāaizstāv vērtības

Dainis Lemešonks,
īpaši
«Liesmai»

Pamazām vien partijas sākušas atklāt savus plānus (un iedomas) XV Saeimas vēlēšanām. Rodas iespaids, ka tās visas patlaban jūtas ļoti komfortabli un raugās uz 3. oktobri caur rožainām cerību brillēm.

Politikā, manuprāt, jau kļūvis pilnībā vienalga, ka viņiem nav nekādu līdz galam paveiktu un vēlēšanu novērtētu darbu: «Jā, esam bešā. Taču kuram te vispār ir kaut kas uzrādāms – varbūt premjerei, kurai «viss galvā»? Ha-ha-ha...» Patlaban partijas un to apvienības atrodas samērā vienotā bezpanākumu starta pozīcijā – gan valdības veidotājas, gan Saeimas opozicionāres. Arī no tukšām cerībām pārtiekošais politiskais mazspēku mikroreitingu tabulas apakšgals (reciklētais *Saskaņas centrs, Latvijas attīstībai,*

Kustība Par!, Jaunā Konservatīvā partija utt.)

Katram politveidojumam ir savi, pat diezgan ticami, aizbīdinājumi, lai ietu pie vēlētajiem ar tukšām rokām. Piemēram, Nacionālās apvienības un Apvienotā saraksta apņēmībai ievest tautu saulītē un sātībā pēkšņu punktu pielika Valsts prezidenta vēlēšanu izraisītā politiskā krīze un abu izstumšana no valdības. Tā bija? Bija. Tātad – tūri papīri!

Kvēli Aināra Šlesera dievinātāji – to netrūkst, un viņa partijai *Latvija pirmajā vietā* arvien pieaug lielmanība – noteikti tic, ka Buldozercilvēks, kļūvis par premjeru, ātri vien pārvērstu Latviju ziemeļu Dubaijā. Par zemi, kur zelta ķēdes tirgo metros, gredzenus ar diamantiem – kilogramos. (Naftas dolāru leiputrijas krāšņā mirāža gan pagaisa, sākoties Izraēlas un ASV uzbrukumam Irānai.) Tikai vēlēšanās jāuzveic tagadējā «pret-tautiskā liberastu diktatūra», tad viss ies no rokas!

Šķiet, tāpēc šiem trijiem politiskajiem spēkiem tagad ļaunākais murgs būtu uzspiesta vajadzība iet kādā valdībā – vienalga, stutēt Evikas Siliņas kabinetu vai veidot jaunu. Pat tad, ja savs cilvēks sēdētu galda galā. Jo atlikušajā pusgadā vairs nekas nopietns nav izdarāms. Ir tikai iespēja iestīgt līdz šim nepaveikto

padarītais tiek rāmi muļģats, cerot to pārceļ uz nākamā Ministru kabineta kamiešiem. *Vienotība* ar savu premjeru un finanšu ministru nav spējīga pat īstenot tās patieso prioritāti – sākt tirgot biržā valsts uzņēmumu akcijas. Tas vistiešāk liecina, cik niecīgas ir valdības varēšana un griba rīkoties.

sāksim aprast vai pat samierināties ar neizbēgamo, ka rudenī nekādas cāļu skaitīšanas nebūs. Drīzāk – vanckaru inventarizācija.

Tāpēc partijām, lai uzrunātu vēlētajus ne tikai ar skaistās nākotnes pasolījumiem, galvenais uzsvars būs jāliek uz savām vērtībām un to aizstāvēšanu. Jo ir vienkārši būt par vai pret «Stambulu», jaunāku mežu ciršanu, dzimumaudzināšanu skolās un tumsnējiem «kebabstudentiem». Tā var pat izvairīties no vajadzības uzrādīt reālu risinājumu, kā Latvijai panākt kaimiņvalstis iekavētajos €-dzelzceļa būvdarbos vai mazināt apkures rēķinus.

Vērtību, ideju un dogmu cīņa nav īsti tas, ko no politikā gribam sagaidīt mēs, «vēlētaji praktiskie». Taču nevajag to nenovērtēt un izsmiet. Jo vismaz šīs vērtības, lai kādas tās būtu, un partiju uzticība tām ir patiešām vienīgā neveltota manta visā lielmanības un liekulības teijāterī, ko sauc par Latvijas politiku.

“ Man ir šāds skumjš mudinājums visiem vēlētajiem: sāksim aprast vai pat samierināties ar neizbēgamo, ka rudenī nekādas cāļu skaitīšanas nebūs. Drīzāk – vanckaru inventarizācija.

darbu mūklājā un kļūt smieklīgiem vēlētajū acīs.

Muklājs ir milzīgs, dziļš un smirdīgs – railbaltīgs, airbaltīks, Stradiņa slimnīcas būvdarbi, birokrātijas nesavaldāmība utt. Ne-

Taču arī Evikas Siliņas kabinetā teju katrs var rādīt uz citiem ar pirkstu, vainojot viņus par to, ka pats nav varējis gāzt iecerētos kalnus. Tāpēc man ir šāds skumjš mudinājums visiem vēlētajiem:

Degvielas tirdzniecība Latvijā notiek rūpīgi uzraudzīta brīvā tirgus apstākļos

Lai arī degvielas tirgus Latvijā darbojas brīvā tirgus apstākļos un cenu nosaka paši tirgotāji, nozare tiek rūpīgi uzraudzīta, sekojot tam, lai tiktu ievērotas patērētāju tiesības un nozares spēlētāju starpā netiktu pieļautas aizliegtas vienošanās un citi pārkāpumi.

Konkurences padome (KP) seko līdzī situācijai degvielas tirgū kontekstā ar pašreizējo ģeopolitisko situāciju un kompetences ietvaros vērtē tirgus dalībnieku darbību atbilstību konkurences tiesību regulējumam, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (PTAC) uzrauga patērētāju tiesību

ievērošanu, bet Valsts ieņēmumu dienests kontrolē nodokļu nomaksu un degvielas apriti. Ekonomikas ministrija (EM) savukārt analizē tirgus tendences un nepieciešamības gadījumā ir tiesīga rosināt šīs jomas politikas izmaiņas.

Sabiedrībā nereti rodas jautājums, kāpēc degvielas cenas vairākās stacijās pieaug gandrīz vienlaikus. Vērtējot izmaiņas tirgū, uzraugošās institūcijas skaidro, kādu faktoru ietekmē cenu svārstības veidojušas un vai tas noticis objektīvu apsvērumu dēļ. Cenu svārstības var būt saistītas ar vienādiem ārējiem faktoriem – naftas cenām starptautiskajos tirgos, vairumtirdz-

niecības izmaksām, loģistiku un valūtas kursa izmaiņām, kas ir normāli brīvā tirgus apstākļos, taču var izskatīties pēc uzņēmumu īstenotas savstarpējas vienošanās.

Būtiski degvielas cenu ietekmē nodokļi – tie veido aptuveni pusi no kopējā galapatērētāja maksājuma. Turklāt degviela stacijās tiek pārdota no iepriekš iegādātajiem krājumiem, tāpēc cenu samazinājumi bieži atspoguļojas ar nobīdi laikā.

Lai nodrošinātu degvielas piegāžu nepārtrauktību krīzes situācijās, Latvija uztur naftas produktu valsts drošības rezerves. No 2024. līdz 2028. gadam valsts

pakāpeniski iegādājas rezerves savā īpašumā, bet pārejas periodā daļa tiek nodrošināta ar uzturēšanas pakalpojumiem jeb «iespēju līgumiem». Krīzes brīdī šīs rezerves var palīdzēt stabilizēt tirgu, taču tās nav instruments cenu maksīgai samazināšanai.

EM aicina patērētājus aktīvi izmantot tirgus iespējas – salīdzināt cenas, izmantot lojalitātes programmas un pieejamos cenu salīdzināšanas rīkus. Savukārt jautājumu vai aizdomu gadījumā iedzīvotāji tiek aicināti vērsties atbilstošajās institūcijās – EM, KP vai PTAC.

Ekonomikas ministrija

Gatavojoties Lielajai Talkai

Elva Jēkabsons

Aprīļa beigās, kā ierasts, norisināsies Lielā Talka, un tā, manuprāt, jau ir kļuvusi par sabiedrisku notikumu, kas savā ziņā atspoguļo sabiedrības attieksmi pret vidi, kopienu un arī valsti. Katru gadu pavasarī cilvēki dodas sakopt mežus, ceļmalas, parkus, kāds, kas nevēlas talkot sabiedriski, sakopj arī savā pagalmā uzkrājušos atkritumus. Tomēr Lielajā Talkā iedzīvotāji ne tikai aktīvi tīra Latviju. Šogad jau 19. reizi ar saukli «Roku rokā – Latvijai!» talku laikā no-

tiks arī ainavu labiekārtošana, vietējo kopienu un kultūras vietu sakopšana.

Manuprāt, viens no galvenajiem iemesliem, kāpēc cilvēki piedalās talkā, ir atbildības sajūtas veicināšana. Vide, kurā dzīvojam, nav tikai kāda cita rūpe. Katrs izmests papīrs vai plastmasas iepakojums ietekmē kopējo ainavu un ekosistēmu. Lai gan saka, ka ar depozītsistēmas ieviešanu dabā vairs tik daudz nenonāk PET un stikla pudeles, tomēr aizvien gan ceļmalās, gan mežos nākas sastapties ar kāda cita nomestajiem atkritumiem. Var jau, protams, domāt par to, kāpēc cilvēki tik cūciski rīkojas, pa mašīnu logiem izmetot savus atkritumus vai vienkārši nekaunīgi aizvedot tos uz mežu. Ja dzīvosim ar domu – ja

es nometīšu ko zemē un būs kāds cits, kas to pacels, nekur tālu netiksim. Ir tomēr jāpiedomā, kādā zemē mēs paši dzīvojam un kādā gribēsim dzīvot arī nākotnē.

Jauninājums šogad – Lielās Talkas mājaslapā var ne tikai pieņemt talkošanas vietas, bet arī atzīmēt piesārņotas vietas visā Latvijā, lai pievērstu tam lielāku uzmanību. Lai gan aktīvāk tur ir atzīmētas vietas ap Rīgu, arī Valmierā viena vieta ir atzīmēta – Kauguru iela 7. Tāpat, dabā ejot, ikviens var ielādēt savā telefonā aplikāciju «VIDES SOS», lai ziņotu par uzietām nelegāli izmestām atkritumu kaudzēm – tas dod iespēju atbildīgajām institūcijām uzzināt par šādu vietu un to sakopt vai atrast nelegālo atkritumu izvedēju.

Šogad arī pie kādiem Lielās Talkas aktīvistiem nonāks Talkas cilts balva. Tā tiks pasniegta pirmo reizi, lai godinātu cilvēkus un kopienas, kas izcēlušās ar īpašu ieguldījumu vides sakopšanā un sabiedrības saliedēšanā. Iespējams, nākotnē šāda veida balvas iegūšana motivēs cilvēkus iesaistīties arvien aktīvāk. Kā arī ir konkurss, kas veidots bērniem, jauniešiem un radošiem kolektīviem «Zaļais, kur esi?». Tā mērķis ir veicināt videi draudzīgu dzīvesveidu un aicināt sabiedrību pievienoties talkas kustībai.

Tie, kas talkos mājās un gribēs dedzināt sauso lapu vai zaru kaudzes, paturiet prātā, ka tā var būt mājvieta arī ežiem vai citiem maziem dzīvnieciņiem, kamēr ārā vēl ir vēsas naktis. Nemaz neru-

nājot par kūlas dedzināšanu, kas Latvijā ir aizliegta. Var jau likties, ka vieglāk ir pielikt sērkokciņu un sauso zāli nodedzināt, bet jāpatur prātā, ka tas ir ne tikai bīstami, jo jebkurā laikā var mainīties vējš un liesmas pa sauso zāli aizies rūdkamas, bet arī kūlas dedzināšanas dēļ samazinās sugu daudzveidība, kas attiecīgi mazina dabas estētisko skaistumu. Dabā izzūd dažādas krāsas, smaržas un skaņas, ko rada floras un faunas daudzveidīgums.

Kopumā varu teikt, ka Lielā Talka ir daudz vairāk nekā vienkārša atkritumu savākšana, tā ir kustība, kas veido apzinīgāku, saliedētāku un atbildīgāku sabiedrību. Un ikvienam no mums ir iespēja piedalīties, veltot tikai nedaudz sava brīvā laika un spēka.